

Bilaga 2 Internbudget 2023

2023-02-10

Diarienummer: 22AFN144

Handläggare:

Emma Edorsson
026-17 88 37
emma.edorsson@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnd

Budgetförutsättningar Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden 2023

Bakgrund

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden (AFN) har en budgetram på 1 106 mkr.

Budgetprocessen inom sektorns verksamheter inleddes hösten 2022. Utifrån Kommunfullmäktiges budgetbeslut 12 december 2022 har en analys gjorts av förutsättningarna, och i den internbudget som nu läggs som beslutsförslag till nämnden finns effektiviseringsbehov motsvarande 81 mkr (en avvikelse motsvarande drygt 7 %).

Flera av de områden där det finns skillnader mellan tilldelade ramar och nuvarande kostnader har adresserats i Kommunstyrelsens verksamhetsdialog med nämnden 2022 såsom:

- *Utvecklingen inom LSS-området ser ut att medföra en ökning av insatser och inom boendeområdet fler komplexa ärenden.*
- *LSS-området behöver i högre utsträckning än idag mötas med volymbaserad budgetering, vilket ställer krav på budgetprocessen på övergripande nivå, men också på nämndsnivå.*
- *Den stora utmaningen är att få de långtidsarbetslösa att bli delaktiga i samhälle och arbetsliv. Effektfulla arbetsmarknadsinsatser ofta i kombination med utbildning behövs men prognosen är att en stor grupp kommer behöva dessa insatser under flera år. Arbetsförmedlingens förändringar är försvårande då förändring av vilka målgrupper Af vänder sig till primärt ger en direkt påverkan på kommunens förutsättningar och fokus. Fokus behöver dock fortsatt vara försörjningsstödstagare för de kommunala verksamheterna.*

Nämndens kommentar 1 juni 2022 rörande förutsättningarna för 2023 var:

- *Det kan bli oerhört svårt att klara de befintliga uppdragen med minskande ramar jämfört med 2022.*
- *Arbetet med att fokusera på förflyttningen till egen försörjning behöver fortsätta.*
- *Signalerna från Af är dock oroväckande, där man vill se att kommunerna i högre utsträckning kliver in och stöttar i arbetet med de som står mycket långt från egenförsörjning. Därmed kan det fokus som satts komma att försvagas.*
- *LSS-området kommer ha ökande behov. Det behöver medvetandegöras och lyftas i den kommande budgetprocessen.*
- *Exempel: Enheten för daglig verksamhet (EDV) har en tydlig trend med ökning av kunder varje år, sedan 2006 74 % fler kunder (2006:266 kunder, 2021:462 kunder) vilket är i snitt ca 17 nya kunder varje år och för varje ny kund så innebär det en ökad kostnad för nämnden om ca 210 tkr/år.*
- *Som framgår av underlaget rörande kommande förändrad lagstiftning inom LSS-området kommer denna medföra en ökning av både omfattningen av insatser samt ökning av antalet personer som har rätt till LSS-insatser. Detta innebär ökat antal ansökningar som skall handläggas skyndsamt.*

Lägesbild

Område	Beskrivning	Bedömd avvikelse
Försörjningsstöd	<p>Inför budgetåret 2022 gjordes en prognos av för 2022. Tilldelning av medel i budget motsvarade inte den förmodade kostnaden. Budgeten för 2022 sattes betydligt lägre och den prognosen som gjordes var mer precis i utfall.</p> <p>Budgeten 2022 blev 150 mkr (efter omfördelning från LSS området under löpande år). Utfallet för 2022 blev 161 mkr.</p> <p>Inför 2023 är prognosen 179 mkr, dvs ökad kostnad på ekonomiskt bistånd med 19 miljoner. Orsakerna är en kraftigt ökad riksnorm (8%), höjda kostnader för hyror och el samt beslut från nämnd att undanta tilläggsbeloppet i bostadsbidraget som inkomst vid handläggning.</p> <p>Dessa ökade kostnader är svåra att göra något åt. Rätten till ekonomiskt bistånd är lagstadgad och reglerad i riktlinjer och riksnorm bl a. Omvärldsfaktorer som inflation kombinerad med lågkonjunktur innebär inte någon ljusning. Förhoppningen är och fokus behöver vara att nya arbetsätt medför att fler kommer till egen försörjning.</p>	

	<p>Eftersom det handlar om prognoser behöver ytterligare analyser göras kring den förmodade årsförbrukningen efter årets första månader.</p> <p>Nämnden skulle delvis kunna använda de medel som återsöks från Migrationsverket för flyktingmottagandet i samband med kriget i Ukraina. Några kommuner i Sverige har gjort detta för att finansiera de ökade kostnaderna i samband med tilläggsstödet för barnfamiljer med bostadsbidrag.</p>	28 mnkr
Beredskaps- anställda	<p>Gävle kommun har beslutat att 2 % (tidigare 1,5%) av de anställda ska ha någon form av funktionshinder som berättigar till lönebidragsanställning från Arbetsförmedlingen (nedan kallade trygghetsanställda, TA).</p> <p>Ansvaret och budgeten för detta har legat på fd Arbetsmarknadsenheten, numera ARBOS (Arbetsmarknad och stöd). De trygghetsanställda har sina arbetsplatser i hela kommunkoncern (flest på Livsmiljö Gävle).</p> <p>Orsaken till det nuvarande glappet mellan tilldelade medel till AFN och förmodade kostnader för de trygghetsanställda handlar om att etableringsersättningen som över tid finansierat kommunens del av denna verksamhet upphör helt 2023. En statlig finansiering har i hög utsträckning täckt glappet mellan kommunbidraget och den faktiska kostnaden för denna grupp. Denna möjlighet finns numera inte.</p> <p>Det finns 159 trygghetsanställda i kommunen.</p> <p>Det finns ett angeläget behov att säkerställa kommunens process kring de trygghetsanställda avseende finansiering, arbetsmiljöansvar, handledarsättning, avtal och övrig administration. Arbetet inleddes utifrån ett politiskt uppdrag till KS under 2022. Det finns förslag rörande annan fördelning och resurssättning rörande handledarsättning som behöver hanteras på kommunövergripande nivå. En dialog har påbörjats inom kommundirektörens ledningsgrupp.</p>	23 mnkr

LSS/SoL	<p>Budgeteringen av LSS och SoL är utmanande och kan bidra till glapp mellan budget och behov.</p> <p>Processen inför budget 2023 har gått till på följande sätt: uppräknig (på alla kostnads- och intäktsposter) görs utifrån bokslut 2021, sedan läggs eventuella tillägg på för kända volymökningar (exempelvis gruppbostad i egen regi, inflation, utökade lokaler).</p> <p>I princip innebär detta att om sektorn exempelvis har låga personalkostnader 2021 till följd av vakanser eller annat, följer det med kommande år (not: för Daglig verksamhet, EDV, har justering gjorts på personalkostnaderna utifrån att verksamheten varit stängd pga covid under en period). Nämnden har fått tillskott för det nya pensionsavtalet, men då utifrån den personalkostnad som de facto varit. Detsamma gäller köp av verksamhet, uppräknig utifrån bokslut 2021 – ingen justering av volymer i kalkylen, vilket innebär att nya avtal och köp av enstaka platser kommer ge avvikelser mot budget.</p> <p>De senaste årens utvecklade diagnoskriterier medför att fler personer än tidigare bedöms tillhöra LSS. Tillika kan den nya lagstiftningen rörande assistans medföra ökade kostnader, och de ansökningar som kommer i inledningen av året behöver följas av sektorn (både hur utvecklingen ser ut i Gävle, men också trender nationellt). De domar som kommer förväntas få stor betydelse för hur praxis utvecklas. Det kommer ge möjligheter till att lägga skarpare prognoser under året.</p> <p>För assistansen har ramen justerats ner utifrån att de egna (dyrare) besluten förväntas minska (behöver utvecklas/förklaras).</p> <p>Området BoS/LSS växer och det är i dagsläget kö till samtliga verksamheter. En ny servicebostad öppnar enligt tidplan i maj.</p> <p>Hösten 2022 genomfördes en kartläggning av samtliga grupp- och servicebostäder med ett vårdtyngdsmätningssystem. Tre huvudsakliga områden att arbeta vidare med identifierades; resurser, daglig verksamhet och autonom karriär (möjlighet att bo i annan boendeform). Resultatet visade att det finns resurser som behöver hanteras, vilket bör kunna leda till ett minskat behov av timanställda.</p> <p>Större delen av underskottet för 2022 avser ökade kostnader för timanställda och övertid och området har haft enheter med större behov av bemanning än vad som var känt/bedömt då budgeten lades och behovet har kvarstått under hela året. Samtidigt har enheter som tidigare uppvisat stora underskott vänt till ett positivt</p>	3 mnkr

	<p>resultat utifrån arbetet med stöd av schema- och personalplaneringsgruppen och genomförda schemaändringar. Tre enheter har gått från vaken nattpersonal till jour då kartläggning visat att kunderna inte haft behov av vaken nattpersonal. Det har inneburit en reduktion med tre årsarbetare.</p> <p>Daglig verksamhet (EDV)</p> <p>Inom detta område behövs en mer djupgående analys göras.</p> <p>EDV har haft ett ekonomiskt överskott flera år p g a pandemin. Även efter att stängningen upphörde 2021 så kom kunderna/brukarna inte tillbaka fullt ut och verksamheten hade under 2022 inte fullt ut nått upp till tidigare nivå. I inledningen av 2023 finns dock ett ökat tryck igen och verksamheten går återigen i full skala. Det finns också behov av att bygga upp en ny basverksamhet då många unga som går ut den Anpassade gymnasieskolan (tidigare gymnasiesärskolan) på gymnasieskolan till sommaren 2023 har omfattande behov. 2022 gick verksamheten 2,5 milj plus p g a ovanstående.</p> <p>Priser på köpta platser utgår ifrån OPI som för 2023 innebär en höjning med 3,5 %. Denna ökning har nämnden fått kompensation för, dock utifrån 2021 års volymer. Volymerna beräknas vara högre för 2023 än 2021.</p> <p>(Not: siffran 3 mkr avser den nya bostadens verksamhet)</p>	
--	---	--

Hyrer/fastigheter	Hysesökning på befintliga lokaler är beräknad till 2 % i budget, medan den faktiska ökningen nu ser ut att bli högre. Prognosen är mycket osäker då det tidigt i februari inte är klart hur stora de faktiska hyreshöjningarna blir.	4 mnkr
Kvarvarande effektiviseringar	Ej hanterade effektiviseringar 2022 för AFN (det som nämnden förväntades effektivisera under 2022 på generell nivå).	12 mkr
Förväntade effektiviseringar	Förväntade effektiviseringar 2023 (det som nämnden förväntas effektivisera under 2023 på generell nivå)	11 mkr
Summa		81 mnkr

Åtgärder

För att nämnden ska kunna få en budget i balans krävs betydande åtgärder, även om effekterna inte kommer synas 2023.

Det är också av vikt att ha en medvetenhet om att detta grundar sig i bedömningar, vilket innebär att det krävs fortsatta analyser med uppdaterade bedömningar och prognoser.

Det måste och också tas fram åtgärdsförslag.

Sektorn kommer återkomma till nämnden i *mars och april* med förslag till interna åtgärder för att hantera delar av underskottet parallellt med uppdaterade prognoser.

Underlagen till nämnderna genom månadsrapporter och delårsrapport under våren 2023 behöver också hanteras som ett viktigt material för budgetprocessen inför 2024.

Magnus Höjer

Sektorchef

Välfärd Gävle